

Motion till riksdagen

1989/90:So219

av Eva Goës och Ragnhild Pohanka (båda mp)

Drogfria miljöer för ungdomar

Utskänkningstillstånd m. m.

I det alkoholpolitiska program som antogs av riksdagen 1977 fastslogs att alkoholfrågorna skall ses i sitt sociala sammanhang och syfta till att begränsa den alltför höga alkoholkonsumtionen i landet.

Senare har detta mål preciserats, genom att riksdagen beslutat att ställa sig bakom WHO:s hälsoprogram, som bl a innefattar att alkoholkonsumtionen skall sänkas med 25% till 2000. År 1980 anges här som utgångspunkt.

I själva verket har under senare år en ökning av alkoholförsäljningen skett i vårt land. Mellan 1984 och 1988 är denna ökning 6,5%, från 6,01 till 6,40 liter per individ fr.o.m. 15 år. Starkölsförsäljningen på restauranger har ökat drastiskt. I Stockholm är starkölsförsäljningen högre, uppskattningsvis minst 40%.

Av socialstyrelsens kontinuerliga granskning av systembolagets restaurangförsäljning framgår att det säljs mer alkohol på restaurang i Stockholms län jämfört med totalförsäljningen vid landets restauranger. Den största och mest oroväckande förändringen gäller alkoholförtäringen bland ungdomar. Starköl har blivit en lockvara och en ungdomsdryck.

Den totala alkoholkonsumtionen bland ungdomar i åldern 12 till 24 år har sedan 1984/85 enligt SIFO uppskattningsvis ökat med omkring 30%.

Antalet serveringsställen med rätt att servera starköl, vin eller sprit till allmänheten har ökat kraftigt under en följd av år. Konkurrensen bedöms allmänt som hård. Detta ökar i sig riskerna för överträdelser av alkohollagstiftningen. De personliga tillstånden används som "handelsvara". Vid försäljning av lokaler, betyder utskänkningstillstånd en avgörande roll i attraktiva områden som t. ex. Stockholm.

Länsstyrelsernas begränsade resurser för att följa upp efterlevnaden av tillstånden, har inte medgivit annat än marginell tillsynsverksamhet. För att förbättra förhållandena borde restaurangerna bli föremål för utökad kontroll av tillsynsmyndigheterna.

En hög, mycket hög, avgift tas ut vid varje tillståndsgivning i USA. Ett sätt att komma till rätta med överetableringen och brott mot lagen skulle vara att sätta en högt avgift för utskänkningstillstånd så att tillsynsmyndigheterna kan utöka sina resurser och tillsätta flera handläggare etc.

I enlighet med alkohollagstiftningens inriktning bör högsta prioritet ges

insatser som leder till godtagbara miljöer där ungdomar vistas. Många projekt pågår runt om i landet för att skapa drogfria miljöer för ungdomar. Sådana lyckade projekt med ungdomar som deltar aktivt i både uppläggnings- och genomförande, måste få fortsatt ekonomiskt stöd och flera attraktiva drogfria miljöer skapas. Resurser skall också utgå till kamratstöd på arbetsplatser. Dessa insatser samt länkrörelser av olika slag, är av största betydelse.

Vidare bör socialutskottet, i stället för skatteutskottet, bestämma skattesatserna på alkohol, så att alkoholen i högre grad bär sina egna kostnader. Alkohol skall inte vara inkluderad i prisindex för att inte prishöjningar skall vara inflationsdrivande.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

[att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning om höga, obligatoriska avgifter för utskänkningstillstånd,¹]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utökade resurser till länsstyrelserna för tillsyn av alkohollagstiftningen,²]

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till projekt för drogfria miljöer för ungdomar,

[att riksdagen beslutar att socialutskottet skall bereda skattesatserna på alkohol,³]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att alkohol inte skall vara inkluderad i prisindex.⁴]

Stockholm den 17 januari 1990

Eva Goës (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)

¹ 1989/90:Sk690

² 1989/90:Bo301

³ 1989/90:K301

⁴ 1989/90:Fi707

